

Mot.
1989/90
Ju46

Motion till riksdagen

1989/90:Ju46

av Rolf Dahlberg m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:155

Förnyelse inom polisen

I motionen behandlas vissa riktlinjer gällande bl.a. polisens arbete och uppgifter.

I denna motion berörs i första hand frågor som tas upp i rubricerade proposition. Vi vill emellertid samtidigt betona att polisens roll och villkor i samhället måste ses i samband med den kriminalpolitik som förs. Från moderat sida har vi närmare utvecklat frågor om bl.a. brottslighetens utveckling och polisväsendets resurser i partimotion 1989/90:Ju 802 Ökad rättstrygghet.

Socialdemokratisk politik har lett till poliskris

Sedan den socialdemokratiska regeringen tillträdde har den, med början budgetåret 1983/84, under en följd av år hållit tillbaka utbildningen av nya poliser. Vi upplever nu ett polisväsende i kris. Trots att brottsligheten har ökat starkt har polisen tappat över tusen årsarbetskrafter sedan 1965, främst genom olika former av arbetstidsförkortning. Dessutom blir de obesatta polismanstjänsterna fler och fler. Enligt rikspolisstyrelsen kommer det ända fram till slutet av 1990-talet att saknas utbildade poliser på de tjänster som har inrättats. Rikspolisstyrelsen har konstaterat "att landets polisväsende idag befinner sig i ett utomordentligt allvarligt läge".

Resultatet av denna socialdemokratiska politik har blivit att brottsligheten fortsätter att öka. Det saknas ofta poliser som kan ingripa mot pågående brottslig verksamhet. Det tar tid att utreda brott. Få brott klaras upp. Antalet brottsoffer ökar.

Samtidigt med att polisens resurser har nedrustats har regeringen fört en kriminalpolitik som i praktiken gynnat brottslingar. Fängelsedömda frigges efter halva strafftiden. Högaktiva vanebrottslingar får "mängdrabatt" i stället för skärpta påföljder då de döms för nya brott. De som har fått fängelse för allvarliga brott har goda möjligheter till permission eller flykt. Unga brottslingar tillåts att bli vanebrottslingar, eftersom några verk samma insatser inte vidtas. Narkotikamissbruket får fortsätta att florera på grund av bristfälliga lagar och bristande resurser hos polisen.

Socialdemokratisk kriminalpolitik har kollapsat. De som drabbas av denna misslyckade politik är brottsoffren.

Från moderat sida har vi i den ovan nämnda partimotionen redovisat våra

förslag för att öka rättstryggheten i vårt land. Det krävs förändringar på en mängd områden, bland annat ökade resurser till polisen, strängare straff och bättre stöd till brottsoffer.

Mot. 1989/90
Ju46

Öka polisens resurser

Såsom ovan anfördes befinner sig polisväsendet i kris. Dessvärre tycks regeringen sakna insikt om detta. I propositionen (s. 14) anför departementschefen följande:

Som jag ser saken har den situation som svenskt polisväsende idag befinner sig i inte i första hand sin grund i brist på resurser. Av statsfinansiella och andra skäl är det inte heller möjligt att i någon nämnvärd mån tillföra polisväsendet nya reella resurser under de närmaste åren.

Vi tar bestämt avstånd från denna uppfattning. Det är uppenbart att polisen under följande år behöver påtagliga resursförstärkningar. Detta är nödvändigt för att öka medborgarnas rättstrygghet. Polisen måste därför tillföras nödvändiga resurser samtidigt som andra mindre angelägna områden nedprioriteras.

Resursfördelningen inom polisväsendet

I propositionen behandlas fördelningen av polistjänster mellan de olika polisdistrikten. Vidare betonas att svårigheter föreligger att fortlöpande åstadkomma en omfördelning av resurserna mellan de lokala polismyndigheterna.

Vi tar i princip avstånd från förslag som innebär att polistjänster skall flyttas mellan olika distrikt. Generellt sett torde det förhålla sig så att alla distrikt har för få polismän. Vad som krävs är att fler poliser utbildas och att poliser som i större eller mindre omfattning utför administrativa göromål avlastas dessa och i stället ägnar sig åt renodlad polisverksamhet.

Brottsförebyggande verksamhet

Enligt propositionen bör polisens verksamhet i ökad utsträckning inriktas mot brottsförebyggande åtgärder i vid mening och mot brottsförhindrande åtgärder.

Vi delar uppfattningen att polisen har en stor roll att spela vad gäller att förebygga brott. Exempelvis kan övervakning av vaneförbrytare, som svarar för en stor del av brottsligheten, förhindra nya brott. Polisen har också en viktig roll då det gäller att upptäcka ungdomar som "kommit på glid". Så kallade gatulangningsgrupper kan på ett verksamt sätt förhindra narkotikaöverlåtelser. Kvarterspoliser har stor betydelse i brottsförebyggande arbete.

Samtidigt måste konstateras att polisens resurser genom regeringens politik har urgröpts på ett sådant sätt att personal inte sällan saknas för att ingripa i akuta situationer. Det är uppenbart att polisen måste prioritera att ingripa vid pågående eller nyss utförda brott. Enligt vår mening bör det vara upp till envar polismyndighet att – i mån av resurser – öka den brottsförebyg-

gande verksamheten. Om moderata förslag genomförs vad gäller polisens resurser kommer polisväsendet med tiden att få allt bättre möjligheter att vidga den brottsförebyggande verksamheten.

Inriktningen av polisens arbete

Enligt propositionen bör polisen prioritera våldsbrott och narkotikabrott samt ekonomisk brottslighet, och då särskilt sådan som hotar stora samhällsliga värden såsom miljöbrottslighet.

Vi menar att detta inte är en helt lämplig prioritering. I ett läge då polisväsendet är hårt pressat och då allmänheten upplever en klar brist på poliser är det inte försvarbart att prioritera utredningar om ekonomisk brottslighet. Sådan brottslighet drabbar i första hand det allmänna. Stölder, rån och våldsbrott drabbar för det mesta enskilda personer. Vi menar att brott mot enskilda måste prioriteras framför brott mot staten.

Enligt rikspolisstyrelsen bör fyra områden prioriteras, nämligen kontroll av yrkeskriminella, ungdomskriminalitet, narkotikabrottslighet samt brottsförebyggande verksamhet. Vi delar denna uppfattning, med den reservationen att den brottsförebyggande verksamheten får bli beroende av tillgängliga resurser. Vi vill samtidigt betona att just kategorin yrkeskriminella står bakom bl.a. det stora flertalet våldsbrott.

Det är självfallet av stor betydelse att polisen även utreder miljöbrottslighet. Samtidigt måste konstateras att såväl upptäckt som utredning av sådan brottslighet i praktiken är starkt beroende av vilka resurser stat och kommun satsar på myndigheter som har att kontrollera miljöfarlig verksamhet. Inom detta område finns i dag stora brister.

Avgiftsfinansiering på polisens område

I propositionen diskuteras möjligheterna att avgiftsfinansiera verksamhet på polisens område. Enligt departementschefen bör en utgångspunkt vara att avgiftsfinansiering bör kunna tillämpas i första hand när det gäller uppgifter som har karaktär av särskild service mot företag, organisationer eller enskilda. Detta skall gälla särskilt om servicen erhålls som ett led i näringsverksamhet eller annan verksamhet som har vinstsyfte. Enligt departementschefen kräver frågan dock ingående överväganden och bör utredas vidare.

Enligt vår mening torde möjligheterna till avgiftsfinansiering av polisens verksamhet vara begränsade. Stor försiktighet måste iakttagas då fråga blir om att ta ut avgift för det arbete polisen utför för att skydda liv och egendom. Ett system med avgiftsfinansiering kan leda till orimliga konsekvenser. Vi kommer från moderat sida inte att kunna medverka till att grupper av enskilda eller företag på grund av utebliven betalning lämnas utan polis skydd.

Lokala polisenämnder

I propositionen förs fram vissa förslag för att stärka sambandet mellan den kommunala och polisiära verksamheten. Bl.a. föreslår departementschefen att det skall öppnas möjlighet för polisstyrelserna att inrätta lokala organ för att under styrelsen ha hand om vissa uppgifter rörande polisverksamheten

inom olika delar av polisdistriktet. Organen bör kallas polisenämnder. I en polisenämnd bör ingå polischefen samt lägst fem och högst tio övriga ledamöter. Nämnderna skall kunna handha frågor om planering och inriktning av verksamheten, frågor om organisation och arbetsformer, frågor av ekonomisk betydelse och tjänstetillsättningsfrågor. Ärenden skall kunna beredas av nämnden innan de tas upp i polisstyrelsen. Beslut av en nämnd bör kunna överprövas av polisstyrelsen.

Det är enligt vår mening givetvis väsentligt att polisens verksamhet har stark lokal förankring. Det bör dock vara tillfyllest med den roll polisstyrelsen kan och bör spela. Att öppna möjlighet för inrättandet av lokala polisenämnder är enligt vår mening endast att skapa utrymme för onödig byråkrati. Vi har svårt att se på vilket sätt polisens brottsbekämpande uppgift stärks genom att ett antal kommunalpolitiker ges nya uppdrag. De lokala nämnderna kommer vidare att belasta den lokala polismyndighetens anslag. Man kan anta att lokala nämnder kommer att föranleda såväl lokalkostnader som personalkostnader. Därtill kommer ersättning till valda ledamöter i form av sammanträdesarvodet och ersättning för förlorad arbetsförtjänst, resor med mera. Dessa kostnader kommer således i motsvarande mån att minska polismyndighetens ekonomiska utrymme för personal, utrustning m.m. som avser direkt polisarbete. Vi är övertygade om att vad medborgarna önskar är fler poliser, inte fler politiker. Av de anförda skälen motsätter vi oss förslaget om lokala polisenämnder.

Polisens grundutbildning

I propositionen föreslås, som en konsekvens av att polisens arbete bör bli mer preventivt inriktat, att grundutbildningen för poliser skall ges en ökad teoretisk inriktning. Enligt departementschefen kommer detta att medföra att praktiktjänstgöringen måste avkortas.

Vi kan i och för sig dela uppfattningen att det finns skäl som talar för ökad teoretisk utbildning för poliser. Samtidigt står det klart att det vore olämpligt att i nu rådande krisläge för polisiväsendet ytterligare avkorta praktiktjänstgöringen. Det skulle ju ytterligare minska tillgängliga personella resurser. Mot denna bakgrund menar vi att den förändring av grundutbildningen som föreslås i propositionen bör skjutas på framtiden.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förstärkning av polisens resurser,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfördelning av resurser mellan lokala polismyndigheter,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om polisens brottsförebyggande arbete,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prioritering av polisens verksamhet,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avgiftsfinansiering av polisens verksamhet.

Mot. 1989/90
Ju46

6. att riksdagen avslår regeringens förslag om 5 a § polislagen, avseende inrättande av polisenämnder.

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om polisens grundutbildning.

Stockholm den 10 maj 1990

Rolf Dahlberg (m)

Jerry Martinger (m)

Allan Ekström (m)

Göthe Knutson (m)

Ewy Möller (m)

Birgit Henriksson (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Göran Ericsson (m)

Filip Fridolfsson (m)

Inger Koch (m)

Eva Björne (m)

Carl G Nilsson (m)

